Европейски парламент
2019-2024

Комисия по рибно стопанство

2023/2030(INI)

20.6.2023

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно прилагането на Регламент (ЕО) № 1100/2007 на Съвета относно установяване на мерки за възстановяване на запасите от европейска змиорка
(2023/2030(INI))

Комисия по рибно стопанство

Докладчик: Берт-Ян Ройсен

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ – ОБОБЩЕНИЕ НА ФАКТИТЕ И КОНСТАТАЦИИТЕ 3

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,.....5

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ – ОБОБЩЕНИЕ НА ФАКТИТЕ И КОНСТАТАЦИИТЕ

Контекст

През 2007 г. беше приет Регламент (ЕО) № 1100/2007 на Съвета относно установяване на мерки за възстановяване на запасите от европейска змиорка. Той има широк и цялостен подход към управлението на запасите от змиорка, който обхваща различни етапи от живота и миграционни маршрути на змиорката. Неговото приложно поле включва водите на Съюза, крайбрежните лагуни, устията и реките и свързаните вътрешни водоеми на държавите членки, които се вливат в моретата. С Регламента за змиорките се установява задължение за държавите членки, считано от 2009 г., да определят своите естествени местообитания за европейската змиорка („речни басейни, обитавани от змиорки“) и да разполагат с планове за управление на запасите от змиорка за тези местообитания. Това позволява на държавите членки да вземат предвид специфичните обстоятелства на местно и национално равнище. Целта на всеки план за управление на запасите от змиорки е да намали причинената от антропогенни фактори смъртност, така че да позволи с висока степен на вероятност мигрирането в морето на най-малко 40% от биомасата на европейски змиорки спрямо най-добрата възможна прогноза за мигриране, която би съществувала при отсъствие на антропогенно въздействие, което е повлияло на запасите. Планът за управление на запасите от змиорки се изготвя, за да може да се постигне тази цел в дългосрочен план. Мерките, които държавите членки могат да предприемат, могат да включват намаляване на търговските риболовни дейности, ограничаване на любителския риболов, мерки за възстановяване на запасите, структурни мерки за осигуряване на проходимостта на реките и подобряване на речните местообитания, транспортиране на европейски змиорки от вътрешни водоеми до води, откъдето могат свободно да мигрират в Саргасово море, борба с хищниците, временно спиране на водноелектрическите турбини и мерки, свързани с аквакултурата. Държавите членки трябва се отчитат пред Европейската комисията, първоначално веднъж на всеки три години, като първият доклад следва да се представи до 30 юни 2012 г. Честотата на отчитане намалява до веднъж на шест години след предаването на първите три доклада за тригодишните периоди. Честотата на отчитане намалява до веднъж на всеки шест години след предаването на първите три доклада за тригодишните периоди. В докладите се отразяват наблюдението, ефективността и резултатите от плановете за управление.

Позиция на докладчика

Докладчикът е на мнение, че Регламентът за змиорките е добър, цялостен инструмент, но неговото прилагане може да бъде подобрено. По-специално проблемът с миграционните прегради не е разгледан в достатъчна степен, а риболовната дейност е значително ограничена. Това е заключението и от оценките на Европейската комисия. В последно време политиците съсредоточават вниманието си върху по-нататъшното ограничаване на риболова на змиорки. Това е видно от решението на Съвета относно възможностите за риболов от декември 2022 г., с което морският и крайбрежният риболов на змиорки се ограничават с шестмесечен период на забрана. Докладчикът е на мнение, че това не е правилният начин за възстановяване на запасите от змиорка.

Необходимо е Регламентът за змиорките да бъде признат като основната политика и най-подходящ инструмент за управление на запасите от змиорка. Докладчикът отправя няколко препоръки за по-добро прилагане на Регламента за змиорките, например подобряване на модела на управление, за да се даде възможност за обратна връзка и актуализиране на плановете за управление на запасите от змиорка, признаване на съществената роля на рибарите, продължаване на политиката за възстановяване на запасите, преодоляване на миграционните прегради, засилване на борбата срещу ННН риболов, насърчаване на научните изследвания и хармонизиране на събирането на данни.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,

относно прилагането на Регламент (ЕО) № 1100/2007 на Съвета относно установяване на мерки за възстановяване на запасите от европейска змиорка (2023/2030(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Регламент (ЕО) № 1100/2007 на Съвета от 18 септември 2007 г. относно установяване на мерки за възстановяване на запасите от европейска змиорка (Регламент за змиорките)[1],

– като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и по-специално членове 3, 4, 11, 38, 39 и 43 от него,

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 1954/2003 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2371/2002 и (ЕО) № 639/2004 на Съвета и Решение 2004/585/ЕО на Съвета[2],

– като взе предвид Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна[3],

– като взе предвид Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите[4],

– като взе предвид Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия)[5],

– като взе предвид допълнение II към Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора,

– като взе предвид Конвенцията за опазване на мигриращите видове диви животни,

– като взе предвид оценките на Комисията на Регламента за змиорките през 2014 г. (COM(2014)0640) и през 2020 г. (SWD(2020)0035),

– като взе предвид доклада за оценка от 2019 г., възложен на „Посейдон“ от Комисията,

– като взе предвид препоръките на Консултативния съвет за Балтийско море от 4

[1] ОВ L 248, 22.9.2007 г., стр. 17.
[2] ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 22.
[3] ОВ L 206, 22.7.1992 г, стр. 7.
[4] ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1.
[5] ОВ L 164, 25.6.2008 г., стр. 19.

май 2022 г. относно мерките за управление на запасите от змиорки,

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2023/194 на Съвета от 30 януари 2023 г. за определяне за 2023 г. на възможностите за риболов на определени рибни запаси, приложими във водите на Съюза, и за риболовните кораби на Съюза в някои води извън Съюза, и за определяне за 2023 г. и 2024 г. на съответните възможности за риболов на определени дълбоководни рибни запаси[6], както и Регламент (ЕС) 2023/195 на Съвета от 30 януари 2023 г. за определяне за 2023 г. на възможностите за риболов на определени запаси и групи рибни запаси, приложими в Средиземно море и Черно море, и за изменение на Регламент (ЕС) 2022/110 по отношение на възможностите за риболов за 2022 г., приложими в Средиземно море и Черно море[7],

– като взе предвид изявлението на Дания, Франция, Италия, Гърция, Нидерландия, Полша, Испания и Швеция относно змиорките във връзка с Регламент (ЕС) 2023/194 на Съвета,

– като взе предвид своята позиция от 16 май 2006 г. относно предложението за регламент на Съвета относно приемането на мерки за възстановяване на запасите от европейска речна змиорка[8],

– като взе предвид препоръката от 3 ноември 2022 г. на Международния съвет за изследване на моретата (ICES) относно европейската змиорка (Anguilla anguilla) в целия ѝ естествен ареал,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 21 февруари 2023 г., озаглавено „План за действие на ЕС: Опазване и възстановяване на морските екосистеми за устойчиво и издръжливо на сътресения рибарство“ (COM(2023)0102),

– като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността, както и член 1, параграф 1, буква д) от решението на Председателския съвет от 12 декември 2002 г. относно процедурата по разрешаване на изготвянето на незаконодателни доклади,

– като взе предвид доклада на комисията по рибно стопанство (A9-0000/2023),

А. като има предвид, че Регламентът за змиорките определя задължение за държавите членки да разработят национални планове за управление на запасите от змиорки с единна цел за действие и международно координиран тригодишен процес на мониторинг и оценка;

Б. като има предвид, че 19 държави членки са приели планове за управление на запасите от змиорка за почти 90 звена за управление на запасите от змиорка, които обхващат около 1880 действия; като има предвид, че шест държави членки (Кипър, Малта, Австрия, Румъния, Словакия и Унгария) са освободени от изготвянето на планове за управление на запасите от змиорки; като има предвид, че Словения и България (за нейните речни системи извън Черно море) не са

[6] ОВ L 28, 31.1.2023 г., стр. 1.
[7] ОВ L 28, 31.1.2023 г., стр. 220.
[8] ОВ C 298 E, 7.12.2006 г., стр. 113.

изготвили своите планове за управление на запасите от змиорка; като има предвид, че към момента Хърватия разработва своя план за управление на запасите от змиорка;

В. като има предвид, че само Нидерландия е представила за одобрение актуализиран план за управление на запасите от змиорка – през 2011 г. и отново през 2018 г.;

Г. като има предвид, че понастоящем съществува само един трансграничен план, признат от ЕС, който се намира в басейна на река Миньо (Испания и Португалия); като има предвид, че според ICES (2022 г.), макар да е признато, че съществува сътрудничество между държавите членки и държавите извън ЕС чрез други механизми, все още има водни обекти, които биха се възползвали от подобрената координация на прилагането на мерките за управление;

Д. като има предвид, че Регламентът за змиорките се характеризира с разпределен контрол под централно координиране; като има предвид, че управлението на запасите от змиорка е твърде сложно, за да се приложи универсален подход; като има предвид, че Регламентът за змиорките предоставя гъвкавост на държавите членки да адаптират своите национални планове за управление на запасите от змиорка към местните обстоятелства и националните приоритети;

Е. като има предвид, че на равнището на ЕС няма платформа относно змиорките за обмен на информация, дискусии между заинтересованите страни и проследяване на обратната връзка;

Ж. като има предвид, че според доклада на „Посейдон“ от 2019 г. 18 от общо 19 държави членки са докладвали през 2012 г.; като има предвид, че според доклада на „Посейдон“ от 2019 г. 14 от общо 19 държави членки са докладвали през 2015 г.; като има предвид, че според доклада на „Посейдон“ от 2019 г. 15 от общо 19 държави членки са докладвали през 2018 г.; като има предвид, че според ICES (2022 г.) едва 13 от общо 19 държави членки са докладвали през 2021 г.; като има предвид, че докладването от страна на държавите членки често е непълно и нестандартизирано;

З. като има предвид, че през 2014 г. Комисията направи оценка на цялостното прилагане на Регламента за змиорките и националните планове за управление на запасите от змиорка, като заключи, че прилагането на тези планове е довело до ограничения върху рибарството, както и че същевременно следва да се обърне повече внимание на мерките за управление, свързани с антропогенните фактори за смъртност, различни от риболова, по-голямата част от които са били приложени само частично от държавите членки;

И. като има предвид, че през 2020 г. Комисията направи оценка на това дали Регламентът за змиорките е адекватен и съответства на преследваните цели, като заключи, че съответства на преследваните цели, но добави, че са необходими допълнителни усилия за прилагането на регламента с по-голям акцент върху мерките, които не са свързани с рибарството;

Регламентът за змиорките като най-подходящият цялостен инструмент

1. призовава Комисията и държавите членки отново да превърнат Регламента за

змиорките в основната политика за защита на змиорките, като гарантират цялостен и последователен подход; отново заявява, че според оценката на Комисията от 2020 г. Регламентът за змиорките съответства на преследваните цели; счита, че е необходимо Регламентът за змиорките да се прилага по-добре и държавите членки да предприемат допълнителни действия;

2. потвърждава целта на Регламента за змиорките за възстановяване на запасите от змиорки до 40% в сравнение с изходното състояние и основната му цел за намаляване на смъртността, така че да се даде възможност за това възстановяване; предупреждава, че за да се постигне дългосрочната цел за биомасата, е изключително важно да се постави акцент върху краткосрочната постижима цел за смъртността; подчертава факта, че може да е трудно да се определи „изходното състояние“; посочва, че целта от 40% вероятно ще бъде непостижима поради загубата на местообитания, но че тя е стандартът за определяне на целта за намаляване на смъртността;

3. посочва, че намаляването на запасите е спряло след приемането на Регламента за змиорките, което свидетелства за положителни предварителни резултати от Регламента за змиорките, но че възстановяването ще бъде дългосрочен процес в продължение на няколко десетилетия;

4. подчертава, че управлението на запасите от змиорки е твърде сложно за едностранчив подход, свързан с морето; подчертава факта, че съсредоточаването върху годишните възможности за риболов не отчита важни фактори като миграционните прегради, качеството на местообитанията и незаконния улов и търговия; подчертава, че Регламентът за змиорките е цялостен и всеобхватен, включва етапите на живота на змиорката в морето и в сладководните басейни и разглежда както въздействието на рибарството, така и въздействието, което не е свързано с рибарството; посочва освен това, че несвързаното с рибарството въздействие може да бъде по-голямо от въздействието на рибарството и че досега е обърнато твърде малко внимание на причинената от антропогенни фактори смъртност, която не е свързана с риболова; счита, че мерките, предприети извън контекста на Регламента за змиорките, подкопават съгласуваността на приетата политика; поради това изразява съжаление, че Регламент на Съвета (ЕС) 2023/194 от 30 януари 2023 година за определяне за 2023 г. на възможностите за риболов на определени рибни запаси, приложими във водите на Съюза, и за риболовните кораби на Съюза в някои води извън Съюза, и за определяне за 2023 г. и 2024 г. на съответните възможности за риболов на определени дълбоководни рибни запаси ограничава риболова на змиорки с шестмесечен период на забрана.

Управление и обратна връзка

5. отбелязва, че в Регламента за змиорките не съществува механизъм за обратна връзка, който да гарантира последващи действия и редовни актуализации на политиките от страна на държавите членки; изразява съжаление относно факта, че становищата на ICES от 2012 г., 2018 г. и 2021 г. за оценка на националното прилагане на Регламента за змиорките не са приложени на практика в достатъчна степен;

6. поради това призовава за създаването на консултативен съвет относно змиорките

с представители на държавите членки и риболовния сектор, любителските рибари, отговарящите за управлението на водите, водноелектрическите дружества, природозащитниците и други заинтересовани страни; предлага този консултативен съвет да бъде натоварен със задачата да съветва Комисията относно прилагането на Регламента за змиорките, да предоставя обратна връзка на държавите членки относно техните планове за управление на запасите от змиорка, да обменя информация между различните страни и да оценява напредъка по прилагането на национално и европейско равнище;

7. във връзка с това отбелязва намерението на Комисията да създаде експертна група, както беше обявено в нейния план за действие относно морските екосистеми, с цел да обедини експерти от националните министерства в областта на рибарството и инфраструктурата; призовава Комисията да вземе предвид горепосочените предложения при създаването на тази експертна група;

8. изразява съжаление относно факта, че след приемането на Регламента за змиорките само една държава членка е представила за одобрение актуализиран план за управление на запасите от змиорки; настоятелно призовава държавите членки редовно да актуализират своите планове за управление на запасите от змиорка въз основа на най-добрите налични знания и съвети; насърчава държавите членки да поставят конкретни цели и междинни срокове в актуализираните си планове за управление на запасите от змиорка; подчертава, че възстановяването на змиорката е дългосрочен процес, който изисква непрекъснати усилия, и че еднократният план за управление няма да бъде достатъчен;

9. изразява съжаление относно факта, че броят на държавите членки, които се придържат към изискването за докладване съгласно член 9, параграф 1 от Регламента за змиорките, е намалял през годините; припомня на държавите членки техните задължения съгласно член 9, параграф 1; подчертава факта, че за да може да се предприемат подходящи мерки, е от съществено значение да се събират възможно най-много информация и данни;

Мерки относно риболова на змиорки

10. подчертава, че риболовът на змиорки има важна роля в обществото и представлява както социално-икономическа дейност, така и културна, многовековна традиция; счита, че през последното десетилетие риболовът на змиорки значително е намалял; призовава Комисията и държавите членки да се въздържат във възможно най-голяма степен от налагането на допълнителни ограничения върху рибарството; подчертава, че рибарите играят важна роля като пазители и „очи и уши“, а пълното прекратяване на риболова би могло да доведе до повече незаконен, недеклариран и нерегулиран (ННН) риболов; посочва, че риболовът на змиорки е дребномащабна занаятчийска дейност и често се извършва в отдалечени райони, където рибарите имат важна екологична и социална роля;

11. изразява надежда, че ако са необходими допълнителни ограничения върху рибарството, те ще се налагат в контекста на националните планове за управление на запасите от змиорка и въз основа на предварителни оценки на социално-

икономическото въздействие, а не под формата на ad hoc решения на Съвета;

12. отново потвърждава, че зарибяването е една от мерките за възстановяване, изброени в член 2, параграф 8 от Регламента за змиорките; счита, че докато проблемът с миграционните прегради не бъде решен по подходящ начин, възстановяването на запасите е необходима мярка; призовава държавите членки да продължат практиката на възстановяване на запасите; подчертава факта, че макар и да не може да бъде установен приносът на зарибяването върху възстановяването на запасите на международно равнище, то може да има положително въздействие на местно равнище; счита, че зарибяването е начин за разпределяне и ограничаване на рисковете за възстановяването на запасите, като се има предвид по-честите суши, които причиняват проблеми в реките в цяла Европа; посочва освен това, че уловът за възстановяване на запасите е относително нисък (2 – 3% от всички стъклени змиорки); подчертава, че уловът на стъклена змиорка е от решаващо значение за европейския сектор на аквакултурите и признава важната роля на аквакултурите за възстановяването на запасите;

13. призовава държавите членки да предоставят на рибарите гъвкавост при определянето на най-подходящите периоди за риболов, които могат да се различават в отделните държави; във връзка с това насърчава държавите членки да обмислят, в консултация с рибарите, използването на квотни системи, за да се поддържа риболовът на отговорни равнища; подчертава, че едно от предимствата на квотната система би било, че тя позволява на рибарите да избират да извършват риболов в момент, когато това е интересно от търговска гледна точка, като същевременно се ограничава уловът до отговорно равнище; добавя, че това би могло да допринесе за предотвратяване на прекомерния улов;

Мерки, които не са свързани с рибарството/миграцията

14. подчертава, че е необходимо да се положат повече усилия по отношение на несвързаните с рибарството фактори, които оказват въздействие върху смъртността на змиорките; подчертава факта, че инфраструктурните пречки са един от най-неблагоприятните фактори, причиняващи смъртност при змиорките; отбелязва, че този проблем не е разгледан в достатъчна степен от държавите членки, както е видно от оценките на Комисията през 2014 г. и отново през 2020 г.;

15. призовава държавите членки спешно да премахнат остарелите язовирни стени и други прегради;

16. подчертава, че на пазара съществуват алтернативи, които не застрашават рибата и правят възможно преминаването ѝ през водните помпи и водноелектрическите централи; призовава държавите членки да превърнат безопасността на рибата в задължително изискване за новите инсталации и за стари инсталации, които се заменят; посочва, че може да е необходима обща методология, за да се определят и сертифицират случаите, в които се счита, че помпите не застрашават рибата; подчертава, че съществуващият в Нидерландия стандарт 8775 на Кралския нидерландски институт по стандартизация[9] (NEN) би могъл да послужи за

[9] NEN 8775:2020+C1:2022 nl.

пример;

17. насърчава държавите членки да продължат с проектите за капани и прехвърляне като временно решение за миграцията на европейски змиорки, в случай че в краткосрочен план не са възможни структурни решения;

18. подчертава факта, че мерките в областта на миграцията следва да се прилагат координирано с оглед на други пречки по течението или срещу него в рамките на един и същ миграционен маршрут;

19. насърчава държавите членки също така да предприемат мерки срещу други антропогенни фактори за смъртността, например замърсяването и паразитите;

Мерки срещу незаконната търговия и бракониерството

20. подчертава, че ННН риболов и незаконната търговия продължават да представляват значителен проблем; приветства настоящите успехи на правоприлагането и подчертава, че е важно трафикът да продължи да се предотвратява в бъдеще; подчертава, че са необходими повече проверки и наблюдение на Регламента за змиорките;

21. призовава за по-добра координация между митническите, полицейските и отговарящите за околната среда органи в държавите членки и между тях, както и за обмен на данни; призовава държавите членки да продължат да инвестират в експертния опит и капацитета на правоприлагащите органи;

22. подчертава факта, че подобряването на прозрачността и проследимостта във връзка с уловените стъклени змиорки е важен начин за борба с практиките на ННН риболов и че схемите за сертифициране са важен инструмент, за да се гарантира законността на улова; призовава държавите членки да оповестят публично своите планове за възстановяване на запасите, така че незаконните търговски потоци на стъклени змиорки да могат да бъдат по-добре идентифицирани и срещу тях да се води борба;

23. призовава държавите членки да наложат наистина възпиращи санкции; призовава за хармонизиране на финансовите глоби между държавите членки;

Научни изследвания и хармонизиране на събирането на данни

24. припомня, че липсва много информация относно змиорката, включително относно хвърлянето на хайвер и точните причини за намаляването на запасите; поради това призовава за повече научни изследвания, с достатъчно финансиране и човешки ресурси, относно състоянието на запасите и причините за тяхното намаляване; предлага научните изследвания да разглеждат и последиците от изменението на климата, например в течението Гълфстрийм до и от Саргасово море;

25. посочва, че съществува несъответствие между прилагането на Регламента за змиорките и годишното становище на ICES относно възможностите за риболов, тъй като то се основава на свързаната със стъклената змиорка тенденция, а не на миграцията на европейски змиорки (цел от 40%); призовава това несъответствие

да бъде хармонизирано;

26. приветства ICES за работата по разработването на модел за всички запаси с цел анализиране и прогнозиране на тенденциите;

27. подчертава, че събирането, мониторингът и докладването на данни следва да бъдат хармонизирани и стандартизирани, така че данните да могат да бъдат сравнявани; препоръчва търговските и любителските рибари да участват в събирането и анализа на данни;

Трансгранично измерение

28. насърчава държавите членки да въведат повече трансгранични планове за управление на запасите от змиорка, когато това е целесъобразно;

29. призовава Комисията и съответните държави членки да разполагат с амбициозен и реалистичен план за управление на запасите от змиорки, изготвен от Генералната комисия по рибарство за Средиземно море; счита, че е много желателно този план да бъде приведен в съответствие с Регламента за змиорките;

°

° °

30. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.